

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOS 2009–2011 METŲ STRATEGINIO VEIKLOS PLANO PATVIRTINIMO

2009 m. birželio 16 d. Nr. ISAK–1252

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 18 d. nutarimu Nr. 181 „Dėl strateginių veiklos planų“ (Žin., 2009, Nr. 31-1227) 8 punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gegužės 27 d. nutarimu Nr. 507 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. sausio 21 d. nutarimo Nr. 32 "Dėl 2009 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto patvirtintų asignavimų paskirstymo pagal programas" pakeitimo“ (Žin., 2009, Nr. 67-2691) ir Strateginio planavimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 (Žin., 2002, Nr. 57–2312; 2009, Nr. 36–1378), 58 punktu:

1. T v i r t i n u Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2009–2011 metų strateginį veiklos planą (pridedama).

2. P a v e d u ministerijos valstybės sekretoriui Dainiui Numgaudžiui kontroliuoti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2009–2011 metų strateginio veiklos plano įgyvendinimą.

3. P r i p a ž i s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. gegužės 4 d. įsakymą Nr. ISAK–931 „Dėl Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2009–2011 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“.

Švietimo ir mokslo ministras

Gintaras Steponavičius

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos švietimo ir
mokslo ministro
2009 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. ISAK–1252

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOS 2009–2011 METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

Asignavimų valdytojo kodas

22 900 0326

Aplinkos ir išteklių analizė

Išorės veiksniai:

Politiniai veiksniai

- Naujoji Vyriausybės programa padidina galimybes įgyvendinti Valstybinę švietimo strategiją anksčiau mažiau pakeistose srityse – aukštojo mokslo reformos, mokyklų savarankiškumo didinimo, mokinio krepšelio principo plėtros, visuomenės vaidmens stiprinimo, subjektyvaus inspektavimo mažinimo, įrodymais grįsto sprendimų priėmimo dominavimo, ugdymo individualizavimo, mokytojų karjeros sistemos atnaujinimo ir t.t.
- Naujas mokslo ir studijų įstatymas sustiprina šias galimybes.
- Svarbiausių strateginių šalies ir ES dokumentų (valstybės ilgalaikės raidos ir Lisabonos strategijų) atnaujinimo siekiai sudaro Valstybinės švietimo strategijos atnaujinimo, mokslo ir technologijų strateginių dokumentų kūrimo diskusijoms palankią situaciją.

Ekonominiai veiksniai

- Pasaulinė finansų krizė neišvengiamai reikš viešųjų išlaidų švietimui mažinimą. Pagal Lietuvos Respublikos finansų ministerijos prognozę, 2008–2009 metais šalies BVP augimas lėtės, o tai ribos švietimo finansinius išteklius.
- Kita vertus, remiantis pasauline patirtimi investicijos į švietimą gali būti svarbiu išėjim iš krizės veiksniu.
- Išlieka netolygi regionų ekonominė raida, kuri gilina švietimo plėtotės skirtumus tarp regionų.
- Nacionalinių įmonių investavimą į specialistų rengimą, mokslinius tyrimus ir mokslo bazės modernizavimą stabdys lėtėjanti Lietuvos ekonomikos raida.
- Blogėjant šalies ekonominei padėčiai bei vėluojant ES struktūrinių fondų paramai, gali keistis projektų vykdymo prioritetai. Tai gali sumažinti numatytų įgyvendinti projektų kokybę ir poveikį prioritetinėms švietimo ir mokslo sritims.

Socialiniai veiksniai

- Artimiausiais metais mažės ikimokyklinio ugdymo ir pradinių klasių mokinių skaičius (atitinkamai didės aprėptis), tačiau mažės vyresnių klasių ir studentų skaičius, todėl tebebus aktuali mokyklų tinklo pertvarka.
- Toliau didėja visuomenės ekonominė ir kultūrinė diferenciacija. Daugėja socialiai ir pedagogiškai apleistų vaikų. Finansų krizė sukėlė šalyje naują nedarbo augimo bangą, todėl toliau gali didėti problemišku šeimų ir rizikos grupių vaikų skaičius. Didėjant šeimų pragyvenimo išlaidoms, skurstančių ir socialinės rizikos grupių šeimų padėtis dar pablogės. Emigracijos ir reemigracijos procesai kels naujus iššūkius sprendžiant emigrantų, imigrantų, reemigrantų ir jų vaikų ugdymo problemas. Dar labiau aktualizuosis individualus ugdymas pagal ugdomojo galimybes, pedagoginė ir socialinė pagalba.
- Tebėra aktuali „protų nutekėjimo“ problema, kuri mažina valstybės intelektualinį potencialą.

Technologiniai veiksniai

- Visuose ūkio sektoriuose bei namų ūkiuose plinta informacijos ir komunikacijos technologijų naudojimas. Tai teigiamai skatina mokymo įstaigų ir verslo bendradarbiavimą, aktualizuoja naujų studijų programų kūrimą ir atnaujinimą, darbuotojų perkvalifikavimą, kvalifikacijos tobulinimą.
- Kita vertus, informacinių technologijų plėtra gali padėti ugdymo procesą pritaikyti skirtingų poreikių ir galimybių žmonėms bei mažinti miesto–kaimo atotrūkį.
- Ekonominis nuosmukis paskatino domėjimąsi vadybos inovacijomis, šalyje daugėja atitinkamos patirties sklaidos seminarų.

Vidaus veiksniai:

Organizacinė struktūra ir ryšių sistema

- Visuose švietimo lygmenyse gerėja ministerijos ir savivaldybių tarnautojų dialogas su socialiniais partneriais.
- Vis tik bendrojo lavinimo mokyklų tinklo pertvarkos gairės daliai gyventojų bei politikų atrodo nepagrįstos ir neįtikinamos, todėl skirtingose savivaldybėse skiriasi tinklo tvarkymo tempas ir principai.
- Pradėta kurti kvalifikacijų pripažinimo sistema, kuri padės panaikinti kliūtis jaunimo ir suaugusiųjų tęstiniam mokymuisi.
- Prasidėjo universalių daugiafunkcinių centrų steigimas padėsiantis padidinti besimokančiųjų suaugusiųjų ir ikimokyklinukų skaičių.
- Krizės sąlygomis organizaciniai ŠMM ir pavaldžių įstaigų struktūros sprendimai gali būti neadekvatūs veiksmingumo ir taupumo požiūriu.

Teisinė bazė, planavimo sistema, apskaitos tinkamumas, vidaus kontrolės sistema

- Naujasis mokslo ir studijų įstatymas neabejotinai paskatins aukštojo mokslo reformą.
- Trūksta bendrojo lavinimo mokyklų tipų sistemos sutartos vizijos ir su ja susijusio tinklo tvarkymo nuoseklumo bei skaidrumo.
- Nerandama optimalios pusiausvyros tarp mokyklų veiklos reglamentavimo bei priežiūros ir joms suteikiamos laisvės, dėl to bendrojo lavinimo sistemoje sumažėjo pedagogų bendruomenių iniciatyvumas, o aukštojo mokslo sistemoje atvirksčiai – valstybės užsakymas (studijos valstybės lėšomis) nelemia galutinio studijų pasirinkimo ir studijų vietų skaičiaus.
- Daugėja statistinės švietimo informacijos, bet skirtinguose švietimo lygmenyse jos kiekis labai nevienodas, nepakankamai profesionaliai naudojami rodikliai programų įgyvendinimo stebėsenai.
- Pastebimi finansinės atskaitomybės vidaus kontrolės procedūrų nesklaidumai.

Finansiniai ištekliai ir aplinkos būklė

- Didėja 100-ui mokinių tenkančių kompiuterių, naudojamų mokytį(s), skaičius. 100-ui mokinių bendrojo lavinimo mokyklose tenka 7,2 kompiuterio, profesinėse – 9,9, kolegijose – 7,7, universitetuose – 7,1 kompiuterio, naudojamų mokymo(si) reikmėms.
- Vis tik mokyklų aprūpinimas kompiuteriais dar atsilieka nuo kitų sektorių kompiuterizavimosi.
- Krepšelio principo taikymas ikimokykliniam ugdymui ir neformaliajam ugdymui (vadinamajam papildomam ugdymui) mažina disproporcijas tarp savivaldybių ir didina ugdymo prieinamumą skurdžių ir socialinės rizikos grupės šeimų vaikams.
- Nesubalansuotas finansavimo paskirstymas – bendrojo lavinimo mokyklos centralizuotai yra aprūpinamos geriau nei aukštosios mokyklos.
- Mokinio krepšelyje pastaruoju metu neproporcingai auga mokymo išlaidos, tačiau mažėja kitos krepšelio dalys, nuo kurių labai priklauso ugdymo kokybė.

Žmogiškieji ištekliai (pareigybės, kvalifikacija)

- Nacionalinių ir tarptautinių projektų veikla padėjo suformuoti gana stiprų konsultantų korpusą, tačiau nėra sutvarkyta konsultantų veiklos ir jų tiesioginio darbo suderinamumo sistema (teisinis statusas, apmokėjimo tvarka, darbo laikas ir t.t.).
- Pasirinktas pedagogų atlyginimo problemos sprendimo būdas supriešino pedagogų

bendruomenę ir visuomenę, todėl mažėja pedagogų prestižas visuomenės požiūriu.

- Nesukurta auštųjų mokyklų dėstytojų kompetencijų tobulinimo sistema, ir kol kas ši sritis yra palikta kiekvieno darbuotojo asmeninei atsakomybei, o tai nesuderinama su aukštųjų mokyklų kaip besimokančių organizacijų koncepcija.
- Nesukurta paramos sistema dėstytojams, kurie pradeda diegti modernias mokymo technologijas (pvz., nuotolinį mokymą), todėl didelis papildomo darbo kiekis kuriant modernias mokymo priemones turi neigiamos įtakos tiesioginiam darbui.
- Ugdymo institucijų administracijai stinga šiuolaikinės vadybos kompetencijų – ypač kokybės užtikrinimo sistemų kūrimo ir personalo valdymo srityse.
- Vis dar trūksta mokytojų patirties ir įgūdžių dirbant su informacinėmis komunikacinėmis technologijomis.

SSGG analizė:

Stiprybės

1. Vis labiau į valdymą įtraukiami įvairūs socialiniai partneriai.
2. Gerėja švietimo valdymo informacinis aprūpinimas.
3. Tarptautiniai projektai ir ryšiai augina šalies specialistų patirtį.
4. Pasiteisinę lengvai reguliuojami finansiniai instrumentai (mokinio krepšelis ir kt.).
5. ESF instrumento valdymo struktūrinės pajėgos ir patirtis.

Silpnybės

1. Švietimo ir mokslo infrastruktūra neparuošta veikti efektyviai.
2. Klestėjimo metu sukurtos valdymo struktūros stokoja veiksmingumo nuosmukyje.
3. Vyrauja pernelyg unifikuoti sprendimai netinkami individualiais atvejais.

Galimybės

1. Krizės sąlygos yra palankios netipiniams sprendimams, kuriems anksčiau nesiryžta.
2. Vyriausybės programa palanki veiksmingoms švietimo ir mokslo permainoms.
3. Galima panaudoti iki šiol įgytus tarptautinius ryšius užsienio patirčiai perimti.
4. ESF lėšos sudaro galimybes neapleisti svarbiausių pokyčių ir investicijų.
5. Suaktyvėjęs diskursas palankus naujų švietimo ir mokslo strategijų formavimui.

Grėsmės

1. Ekonomikos nuosmukis mažins viešąsias išlaidas švietimui ir mokslui.
2. Taupymas gali būti pernelyg sureikšmintas, o neįvertinta švietimo ir mokslo svarba.
3. Ekonominė situacija gali paryškinti socialinius skirtumus ir riboti teisingumą.

Strateginės išvados:

1. Organizuoti diskusijas dėl ilgalaikių švietimo ir mokslo strateginių dokumentų.
2. Įtraukti socialinius partnerius į ESF projektų valdymą ir ilgalaikį planavimą.
3. Panaudoti turimas informacines ir analitines pajėgas priimant sprendimus.
4. Rengti projektus antrajam ESF paramos panaudojimo etapui.
5. Prioritetą skirti socialinę atskirtį patiriančiųjų ir gabiųjų ugdymo projektams.
6. Burti socialinės partnerystės tinklus kitoms problemoms spręsti.
7. Panaudoti ekonominius instrumentus siekiant socialinio teisingumo ir kokybės.

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOS MISIJA – Kiekvienam prieinamas kokybiškas švietimas ir mokslas, kaip visaverčio, socialiai saugaus žmogaus gyvenimo, konkurencingo, žiniomis grįsto ūkio ir kultūros prielaida	
ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOS STRATEGINIAI TIKSLAI	
Kodas	Strateginio tikslo pavadinimas
10	Optimizuoti mokslą ir studijas
<p>Siekiami didinti aukščiausios kvalifikacijos specialistų (įgijusių aukštąjį išsilavinimą) rengimo apimtį, kelti jų rengimo kokybę, paskirstyti šalyje vykdomus mokslinius tyrimus ir eksperimentinės plėtros darbus taip, kad jie geriau atliktų šalies ūkio plėtros poreikius, prisidėtų prie jo konkurencingumo bei inovatyvumo stiprinimo, naujų darbo vietų kūrimo, šalies mokslinės kompetencijos užtikrinimo. Siekiama integruoti į Europos Sąjungos struktūras šalies mokslą ir studijas.</p> <p>Tiksliui pasiekti bus vykdomos Aukštojo mokslo plėtros ir Mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros programos. Tam pakanka prielaidų – aukštas specialistų rengimo lygis nemažoje dalyje studijų programų ir aukštas mokslinių tyrimų lygis nemažoje dalyje mokslo krypčių. Siekti tikslo trukdo silpna techninė bazė, lėšų stoka, todėl būtina didinti panaudojimo veiksmingumą.</p> <p>Šiuo metu turime unikalią galimybę pertvarkydami mokslo ir studijų sistemą pasinaudoti Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis. Įsisavinant 2007–2013 m. programavimo periodo Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir nacionalines projektų lėšas bus vykdomos Nacionalinė studijų programa, Tyrėjų karjeros programa, Bendroji nacionalinė kompleksinė programa, Bendroji nacionalinė mokslinių tyrimų bei mokslo ir verslo bendradarbiavimo programa.</p> <p>Strateginio tikslo pasiekimo efekto vertinimo kriterijai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 18–24 metų jaunuolių, studijuojančių koleginiuose studijose, dalis, procentais; 18–24 metų jaunuolių, studijuojančių I pakopos universitetiniuose studijose, dalis, procentais; Verslo įmonių lėšų dalis bendrosiose išlaidose MTEP¹, procentais; Užsienio lėšų dalis bendrosiose išlaidose MTEP¹, procentais; Įgijusių daktaro mokslo laipsnį dalis 20–29 m. gyventojų populiacijoje, procentais; 25–64 metų asmenų, dirbančių gamtos mokslų ir technologijų srityse kaip dalis darbo jėgos, procentais; Tyrėjų, dirbančių MTEP¹, skaičius; Aukštųjų mokyklų dėstytojų vidutinio atlyginimo santykis su tarnautojų vidutiniu atlyginimu. 	
11	Užtikrinti ugdymo veiksmingumą
<p>Siekiami įgyvendinti kokybės vadybos principus, numatančius perėjimą prie tolygiai paskirstytos atsakomybės ir atskaitomybės. Tobulinant infrastruktūrą, bus racionalizuotas teikiamų švietimo paslaugų tinklas, išplėtos naujos švietimo paslaugos ir švietimo sistemos jungtys. Daug dėmesio bus skiriama socialiai teisingų, lygių švietimo galimybių puoselėjimui: įvairios visuotinės ir kriterinės individualios paramos mokiniams puoselėjimui, materialinės, psichologinės ir kitokios pagalbos mokyklai organizavimui. Bus padidinta mokymosi ir studijų turinio atitiktis darbo rinkos žinių visuomenėje poreikiams, sustiprintas socialinių, informacinių, komunikacinių ir kitų bendrųjų gebėjimų visuotinis ugdymas, mokymasis bus individualizuotas pagal asmens poreikius, gebėjimus, bus subalansuotas mokymosi krūvis. Personalo rengimo pertvarka reorganizuos pedagogų rengimą ir kvalifikacijos tobulinimą, sukonkretins reikalavimus pedagogams, organizuos naują pedagogų kompetencijos ir jos tobulinimo vertinimo sistemą. Bus imtasi priemonių mokyklų vadovų</p>	

¹ MTEP – Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra

kvalifikacijai tobulinti. Siekiama tobulinant švietimo vadybą bei aprūpinant ir modernizuojant bendrąjį ugdymą, gerinti mokymo ir mokymosi sąlygas bendrojo lavinimo bei aukštosiose mokyklose, užtikrina profesinių mokyklų ir kolegijų funkcionavimą, garantuoja galimybes visiems Lietuvos gyventojams įgyti išsilavinimą ir profesinę kvalifikaciją, atitinkančią šalies ekonominės bei socialinės raidos perspektyvas ir individualius kiekvieno visuomenės nario poreikius.

Tiksliui pasiekti bus vykdomos Valstybinės švietimo strategijos įgyvendinimo, Švietimo ir mokslo valdymo veiksmingumo bei Specialioji švietimo plėtros programos.

Bus siekiama pasinaudoti Europos Sąjungos parama. Įsisavinant 2007–2013 m. programavimo periodo Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir nacionalines projektų lėšas bus vykdomos Mokyklų tobulinimo programa plius, Praktinio profesinio mokymo išteklių plėtros programa, Nacionalinė profesinio orientavimo švietimo sistemoje programa.

Strateginio tikslo pasiekimo efekto vertinimo kriterijai:

1. 8 klasės mokinių, pasiekusių aukštą ir aukštesnį tarptautinių pasiekimų lygmenį matematikos srityje pagal IEA² atliekamą lyginamąjį tyrimą TIMSS³, dalis, procentais;
2. 8 klasės mokinių, pasiekusių aukštą ir aukštesnį tarptautinių pasiekimų lygmenį gamtos mokslų srityje pagal IEA² atliekamą lyginamąjį tyrimą TIMSS³, dalis, procentais;
3. Mokinių, kurie mokosi nevalstybinėse bendrojo lavinimo mokyklose, dalis, procentais;
4. Berniukų, kurie mokosi profesinėse mokyklose, dalis, palyginti su bendru besimokančiųjų ISCED⁴ 3 lygmeniu berniukų skaičiumi, procentais;
5. Mergaičių, kurios mokosi profesinėse mokyklose, dalis, palyginti su bendru besimokančiųjų ISCED⁴ 3 lygmeniu mergaičių skaičiumi, procentais;
6. Kasmet kolegijose parengiamų mokytojų skaičius;
7. 25–64 metų asmenų, kurie mokėsi per pastarąsias 4 savaites, dalis, procentais;
8. Mokytojų vidutinio atlyginimo santykis su vidutiniu tarnautojų atlyginimu.

Asignavimai ir numatomi finansavimo šaltiniai (tūkst. litų)

Ekonominės klasifikacijos grupės	Asignavimai 2008 metais	Asignavimai biudžetiniams 2009 metams	Projektas 2010 m.	Projektas 2011 m.
1. Iš viso asignavimų	1287047	1313200	2447046	2372133
išlaidoms	1200996	1259359	1881742	1695564
iš jų darbo užmokesčiui	347235	380380	398677	398677
turtui įsigyti	86051	53841	565304	676569
2. Finansavimo šaltiniai:				
2.1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas iš jo:	1287047	1313200	2447046	2372133
bendrojo finansavimo lėšos	55003	64497	196186	185362
ES lėšos	410937	422180	1144653	1100009
kitos specialiųjų programų lėšos				
2.2. Kiti šaltiniai				
3. Kita svarbi informacija				

² IEA (*International Association for the Evaluation of Educational Achievement*) – Tarptautinė švietimo pasiekimų vertinimo organizacija

³ TIMSS (*Trends International Mathematics and Science Study*) – Tarptautiniai matematikos ir gamtos mokslų tyrimai

⁴ ISCED (*International Standard Classification of Education*) – Tarptautinė standartizuota švietimo klasifikacija

Pagrindiniai rodikliai		
Istaigos	Teikiama programų	Pareigybės (skaičius vienetais)
102	5	19582 / iš jų 257 ⁵

STRATEGINIO VEIKLOS PLANO PRIEDAI

1 lentelė. 2008–2009 metų metų programų, programų tikslų, uždavinių ir priemonių asignavimų suvestinė.

2 lentelė. 2008–2011 metų programų asignavimų suvestinė.

3 lentelė. Vertinimo kriterijų suvestinė.

1 b forma. Programų aprašymai.

Švietimo ir mokslo ministras

Gintaras Steponavičius

Data	2009-06-16
-------------	------------

---

⁵ Švietimo ir mokslo ministerijos pareigybių skaičius